

този мимолетен свят: звезда на зазоряване, мехурче във поток, светкавица в летен облак, фенер мъждукащ, и видение, и сън“. Но това казване не е толкова дефиниция за несъществуване, колкото прозрение за ефимерността на различията и преходността на формите и феномените, потопени в един непрестанно преобразяващ се свят; подозрение за една дълбинна обща същност, която създава и всмуква в себе си сетивното. Мимолетно и неистинно в този смисъл е по-скоро дуалистичното познание, винаги раздвоено между категории като живот и смърт, тленност и вечност, Аза и вселената; мимолетен и неистинен е всъщност и самият Аз, който трябва да бъде преодолян, за да бъде постигнато едно по-дълбоко ниво на познание и осъзнаване – за да се премине от *самсара* към *нирвана*.

Яворов очевидно не е познавал нито сутритите, нито ведите – нямало е откъде да ги познава, но със сигурност е познавал някои от ранните интерпретации на будизма – има и родни такива, например по това време е публикувана една популярна студия на Михаил Арnaudов върху Буда и будизма, а и достатъчно авторитетни чужди – напр. тази на Шопенхауер. Едва ли трябва да се посочва, че те са били едностранчиви и до голяма степен погрешни – такова всъщност е като цяло европейското мислене за будизма и изобщо за философиите на Далечния изток от началото на миналия век. Със сигурност обаче тези интерпретации са му направили впечатление – неслучайно само в неговата поезия можем да открием стихотворение, озаглавено „Нирвана“¹². Бихме могли да предположим, че актуалният тогава западен прочит на будизма – и особено гледната точка за видимия свят като измамен и привиден – се е наложил върху модернистичната визия за недостатъчното и оскъдно битие, за несъответствието между духовното и материалното, за оковаващата власт на реалното, чиито вериги могат да бъдат разсечени единствено от смъртта¹³.

¹² Като обаче и това стихотворение, тълкуващо просветлението като сън на предвечни води, които не отразяват видимия свят, показва доколко оскъдни са познанията му за философията, на която принадлежи този термин.

¹³ В цитираната вече статия Димана Иванова акцентира и върху връзката между визиите на Яворов за смъртта и сродните такива в контекста на европейския модернизъм: „Не е случаен фактът, че Яворовите по-късни стихосбирки са опит за проникване в дълбините на човешката душа; за разгадаването, надникването в тайните на тъмните, свръхестествени сили – двигатели на човешкото битие. Разголването, разсъбличането на душата на лирически субект е основен идентификатор на целия европейски модернизъм, както в литературата, така и в изобразителното изкуство.“